

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет економічний

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «31» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Менеджмент
Освітня програма	Економічна кібернетика
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	2 курс / 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Менеджмент – це наука, що вивчає і розкриває сукупність принципів, методів, засобів і форм управління виробництвом з метою підвищення його ефективності; раціональні способи управління діловими організаціями; це особлива галузь наукових знань і професійної спеціалізації управляючих-менеджерів, які складають адміністративний штат, а їхня функція полягає в керівництві людьми в організаціях з метою досягнення поставлених цілей, використовуючи працю та інтелект працівників, а також цілеспрямована мотивація персоналу на ринковий успіх підприємства.

Предмет менеджменту – процеси, методи та інструментарій управління діяльністю підприємства; вивчення засад управлінської діяльності таких, як закони, закономірності, принципи, механізми та моделі, що використовуються в управлінні організаціями, підприємствами, корпораціями, господарськими товариствами тощо; проектування систем менеджменту.

Об'єкт менеджменту – процес управління виробничо-господарською діяльністю підприємств, корпорацій, господарських товариств, об'єднань та інших організацій.

Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент» є виклад студентам теоретичних основ сучасного менеджменту як самостійного виду професійної діяльності – управління в умовах ринкової економіки, формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; формування навичок організаційного проектування; формування умінь моніторингу основних ситуаційних факторів зовнішнього середовища; набуття умінь з прийняття обґрунтованих управлінських рішень та формулювання цілей діяльності підрозділів організації, набуття умінь оцінки діючих та створення ефективних структур управління організацією та механізмів координації діяльності виконавців та їх груп; формування навичок визначення центрів відповідальності організаційного формування.

Програмні компетентності:

ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
СК08. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудо­вих відносин.
СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати навчання:

ПР05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПР10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПР23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Вступ до менеджменту. 1. Загальна характеристика менеджменту як науки. 2. Поняття менеджера та основні категорії менеджерів. 3. Головні функції менеджменту. 4. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту.	ПР12	- тести - питання
2	Тема 2. Планування в організації 1. Поняття і сутність планування в системі управління. 2. Типи планів в організації. 3. Цілі управлінського планування. 4. Стратегічне планування в організації.	ПР:10,12	- тести - питання - завдання
3.	Тема 3. Організація як функція управління 1. Сутність функції організації та її місце в системі управління. 2. Основи теорії організації. 3. Типи організаційних структур управління. 4. Управління організаційними змінами.	ПР:10,12,22	- тести - питання - завдання
4.	Тема 4. Мотивація 1. Поняття і сутність мотивації. 2. Потреби і винагороди. 3. Змістовні теорії мотивації. 4. Процесуальні теорії мотивації	ПР:05,10,12	- тести - питання - завдання
5.	Тема 5. Система і процес контролю 1. Сутність та місце контролю в системі управління організацією. 2. Етапи процесу контролю. 3. Поведінкові аспекти контролю. 4. Характеристики ефективного контролю. 5. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Види повноважень.	ПР:05,10	- тести - питання - завдання

6.	Тема 6. Комунікації 1. Сутність комунікації та її роль в управлінні. 2. Характеристика моделі процесу комунікації в організації. 3. Бар'єри в комунікаційному процесі 4. Основні проблеми управління комунікаційними процесами в організації. 5. Можливості удосконалення комунікаційних процесів в організації.	ПР:05,22	- тести - питання - завдання
7.	Тема 7. Керівництво та лідерство 1. Сутність, поняття категорій «лідерство», «вплив», «влада». 2. Форми влади. Стилi керівництва. 3. Огляд теорій поведінкового характеру. 4. Ситуаційні підходи до ефективного лідерства	ПР:05,10	- тести - питання - завдання

4. Система оцінювання курсу. Екзамен 3 семестр

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	0
Практичні заняття	40
Контроль самостійної роботи	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																						Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
Лекції																								-
Практичні з-тя	-	-	5	5	5	5		5	5	5	5	5	5	5	5	5		5	5					40
КСР							5										5							10
Екзамен																						50		50
Всього за тиж-нь			5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50			100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Балановська Т.І., Гоголя О.П., Троян А.В. Менеджмент: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2017. - 465 с. Балановська Т.І., Гоголя О.П., Троян А.В. Словник-довідник з управління персоналом. Київ: ЦП «Компринт», 2017. - 516 с. Божидарнік Т.В., Василик Н.М. Креативний менеджмент: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. - 498 с. Бондарчук О. Ситуаційний менеджмент Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 326 с. Виноградський М., Виноградська А., Шканова О. Організація праці менеджера. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2012. - 504 с. Гоголя О.П., Харенко Г.А. Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг. Навчальний посібник. Київ. 2018. - 410 с. 	

7. Гуменник В.І., Копчак Ю.С. Менеджмент організацій: Навч. посіб. / Гуменник В.І., Копчак Ю.С. — К., 2012. — 503 с.
8. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 352 с.
9. Коваленко О, Федоренко В., Мошек Г. Менеджмент організації. Теорія та практика. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 808 с.
10. Кокарев М. Основи менеджменту. Шпаргалка для студента №4 – К.: Торсінг, 2011. – 32с.
11. Кучеренко Д. Г. Менеджмент. Курс лекцій. 2-ге видання / Д.Г. Кучеренко. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. - 184 с.
12. Мазур В. С. Навчально-методичний комплекс “Менеджмент: теорія і практика”– Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 200 с.
13. Маркіна І.А. Контролінг для менеджерів. [текст] навч. посібник. / : І.А. Маркіна, О.М. Таран-Лала, М.В. Гунченко – К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 304 с.
14. Мильнер, Б. З. Теория организации : учебник / Б. З. Мильнер. — Изд. 7-е, перераб. и доп. — М. : ИНФРА-М, 2010. — 864 с.
15. Мотивуючі функції лідерства та їхня реалізація в управлінні розвитком регіону / М. А. Йохна, В. В. Стадник // Управлінське лідерство: виклики сьогодення : колект. монографія / за заг. ред. В. В. Толкованова. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – С. 45–74.
16. Назарчук Т., Косіюк О. Менеджмент організацій - К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 560 с.
17. Негрей М., Тужик К. Теорія прийняття рішень - К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 272 с.
18. Рокоча В.В. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник / В.В. Рокоча, Б.М. Одягайло, В.І. Терехов – К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2016. – 172 с.
19. Підгірна В.Н. Менеджмент: тренінговий курс: навч.практ. Чернівці: Чернів.нац.у-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 160 с.
20. Пітер Ф. Друкер Виклики для менеджменту ХХІ століття – К.: КМ-БУКС 2020 -240с.
21. Сагер Л. Управління внутрішніми комунікаціями підприємств. Теорія, методика, практика - К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 197 с.
22. Свидрук І.І. Креативний менеджмент: навчальний посібник. / І.І. Свидрук, Ю.І. Осік – Алма-Ата: «Бастау», 2017. – 360 с.
23. Свидрук І. І. Концептуально-методологічні основи розвитку креативного менеджменту національного господарства України: монографія / І. І. Свидрук. – Львів : Растр-7, 2018. – 450 с.
24. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія: Підручник. - Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. - 320 с.
25. Скібіцька Л.І. Організація праці менеджера Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
26. Скібіцька Л., Матвєєв В., Щелкунов В. , Подреза С. Антикризисний менеджмент – К.: Центр навчальної літератури, 2017 - 584 с.
27. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент Підручник. - К.: Знання, 2011. - 423 с.
28. Стадник, В. В. Менеджмент: підруч. Для студ. Вузів. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. 2-е вид., допов. Київ : Академвидав, 2010. - 472 с.
29. Токмакова І., Дикань В., Зубенко В. Стратегічне управління. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019 – 272 с.
30. Трут О.О. Операційний менеджмент Підручник. - К.: Академвидав, 2013. - 348 с.
31. Трут О. О. Теоретико-методологічні засади управління результативністю організації : монографія / О. О. Трут. – Львів : вид-во ЛТЕУ, 2018. – 420 с.
32. Федоренко Валентин, Бондаренко Євгеній, Іткін Олександр, Анін Віктор, Федоренко Станіслав Менеджмент: Підручник. – К.: ВД «Алерта», 2014. – 652 с.
33. Хміль Ф.І. Успішна кар’єра в менеджменті: прагматичний підхід Львів: Растр-7, 2010. - 151 с.
34. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій: Навчальний посібник / Л.Г. Шморгун. — К. : Знання, 2010. — 452 с.
35. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL : www.lawukraine.com.
36. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL : www.ukrstat.gov.ua.
37. Офіційний сайт електронної бібліотеки. URL : www.lib.com.ua.
38. // <http://economics.ukr.net/management.htm> - Економіка. Економічні новини Україна та Світу;

39. <http://www.sebso.com.ua/> - система електронного бізнесу і торгівлі в Internet.
40. <http://udc.com.ua/> - проект про бізнес-технології, головні теми: кооперація, системи управління якістю, маркетинг і Internet, дисконтна програма.
41. Державний комітет статистики України // Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua>
42. Міжнародний центр перспективних досліджень // Режим доступу:
<http://www.icps.kiev.ua>
43. Інститут економіки і прогнозування НАН України // Режим доступу з:
<http://www.ief.org.ua>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра менеджменту та маркетингу Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 Гуманітарний корпус, восьмий поверх, ауд. 810 (0342)55-32-32 kmim@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Копчак Юрій Степанович - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і маркетингу
Контактна інформація викладача	yurii.korchak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросесність	<p>Процес вивчення навчальної дисципліни відповідає принципу академічної добросесності Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 29 грудня 2015 року.</p> <p>Дотримання академічної добросесності засновується на ряді положень та принципів академічної добросесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» – Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної добросесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Положення про Комісію з питань етики та академічної добросесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Склад комісії з питань етики та академічної добросесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної добросесності». <p>За порушення академічної добросесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:</p>
-----------------------------	---

	повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з навчального закладу; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих навчальним закладом пільг з оплати навчання.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим елементом вивчення дисципліни, за винятком пропусків за поважної причини, що підтверджена відповідним документом. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)».
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Виконання завдання пізніше встановленого терміну допускається в разі поважної причини, що підтверджена відповідним документом, але до складання форми підсумкового контролю. У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)».
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Додаткові бали	За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» –
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)» Результати неформальної освіти можуть зараховуватися/перезараховуватися за виконання самостійної роботи та накопичення (відпрацювання) балів за відповідну тему семінарського навчання.

Викладач

Копчак Юрій Степанович